

poročilo. Pri prejšnjem banu Sokčeviću je „kraljevino“ pokusil grof Eltz, grajščak ob Rajnu, ki tudi sam prideluje izvrstna vina, ter je rekel, da Hrvaški „kraljevini“ gre mesto med najfinejšimi vini sveta.

Kdaj je najbolji čas,

da kmetovalci gredo ogledat Dunajske razstave, in še marsikaj drugega.

1. dan tega meseca se je na Dunaji odprla razstava, v kateri so razpostavljeni pridelki in izdelki blizu do celega sveta. Komur bode tedaj mošnjica prepustila in ga ne bodo ovirali drugi zadržki, šel bode ogledat te razstave. Al še bode preteklo več tednov, predno bode v velikanskih prostorih vse v redu razpostavljeno; zato bi jo slabo zadel, kdor bi že ta mesec hitel na Dunaj.

Zato našim gospodarjem, ki nameravajo ogledat razstave, povemo, kdaj naj se napravijo na pot.

Razstavljene stvari spadajo v več vrst, katerih tukaj razglasiti ni naš namen; al opomniti jih moramo, da kmetiškimi gospodarjem je treba še posebno razložiti takošne stvari, ktere celih 6 mesecev (do konca oktobra) ostanejo v razstavi, in pa druge, ktere bodo le malo časa videti, in tū sem spada razstava živine in pa skušnja s kmetijskim orodjem.

Razstava goved, ovac, kóz, prešičev, oslov in mul se začne 31. dan tega meseca in se konča 9. junija (rožnika), — razstava kónj pa še le jeseni od 18. do 27. septembra (kimovca). — Od 18. do 27. septembra se razstavijo tudi perutnina, psi, mačke, ribe. Od 4. do 6. oktobra se bo videla divjačina živa in vstreljena, in pa vse, kar spada v mlekarstvo in se iz mleka nareja.

Nekterim kmetiškimi gospodarjem bode gotovo tudi jako imenitno videti skušnje s kmetiškimi orodjem in z mašinami na polji, ki se bodo delale 4 milje od Dunaja na grajščini Leopoldsdorf, pa tudi na grajščini Gutenhof, 2 milji daleč od Dunaja. Kakor bode polje in vreme, bodo se mašine poskušale od 23. junija (rožnika) do 30. julija (malega srpana). —

Razgovori o predivstvu z razpostavljenim dotičnim orodjem bodo 18., 19. in 20. dne avgusta (velicega srpana).

Kdor tedaj ne more večkrat na Dunaj iti, da bi videl vse to zdaj ta čas, zdaj uni čas, naj si izbere iz tega naznanila tak čas, v katerem more videti to, kar njega najbolj zanimiva, in kedar more od doma.

Naj zdaj našim bralcem še kaj več povemo o drugih zadevah te razstave.

Razstava traja do 31. oktobra t. l.

Kdaj se razstava vsak dan odpre in zapre, to se odloči za vsak mesec posebej. Vhodi v njo so tudi posebno odkazani.

Vhod je pa pripuščen le z vstopnicami, ki se kupijo v razstavišču.

Vstopnice so pa različne, namreč take, ki veljajo za celi čas (za gospode po 100 gold., za gopé 50 gold.) ali za en teden (po 5 gold.) in pa take, ktere so veljavne le za en dan (in sicer v delavnikih po 1 goldinar, ob nedeljah in praznikih po 50 krajc.)

Kdor je kaj razstavil, ima prosti vstop, pa se mora s pismom izkazati, da je razstavnik in zato si na dotičnem mestu pridobiti posebno vstopnico; tudi vsak razstavnik v kaki skupni razstavi ima pravico do razstavnikove vstopnice.

Predsedniki, podpredsedniki in udje tujih komisij, kakor zastopniki časnikov dobijo brezplačno častne vstop-

nice. Tudi udje deželnih razstavnih komisij dobijo brezplačno častne vstopnice za čas svojega bivanja na Dunaji.

Da tujci, ki pridejo na Dunaj razstave ogledat, pa so manj premožni, imajo dober kup stanovanje, je vodstvo razstavno za čas razstave prav blizu najelo veliki mlin in ga pripravilo za stanovanje za več kot 1000 ljudi. V teh prostorijah so prostorne spavnice s 50 posteljami, pa tudi manjše po 8—10, v teh se plača za noč po 70 krajc., v unih pa po 50 krajc.; vzeti se pa mora vsaka spavnica najmanj za 7 dni. Kdor hoče tū stanovanje dobiti, se mora za to pismeno v tej hiši oglasiti pri vodstvu razstave, in povedati, koliko postelj želi imeti in za koliko časa. Posebni predpisi kažejo, kako se ima vsakdo vesti v tem prenočišču, da povsod vlada red, varnost in čednost.

Národno blago.

Prislovice in reki iz Istre.

Zapisal J. V.

Mačka u rukavicah miši ne lovi (veselo na delo).

To ti je laž, prilaz i prilazić (pomnožena laž).

Nemore jedan trbuh na dva pira (v isti čas se ne more na dva kraja).

Pitavca ne obesu (svobodno je prašati in prositi).

Crkvéno je ognjéno, a sirotsko i občinsko je pakleno (nekateri so si s crkvenim, sirotskim in občinskim pakleni oganj zaslužili).

Vsak ima svojega vuka (skrb), ki ga grize, samo da se kemu prvo, a kemu kasneje javi.

Gladnemu vsaki kruh kolač.

Otac priteče, krv odteče; sused priskoči, i će pomoći (oče je včas deleč ne more koj pomagati, a od sosed je zmiraj kdo blizu na pomoč; pošuj tedaj sosedu).

To ti je slano i brez soli (dragoceno je).

Dug i greh vavěk rastu (ako se on ne plača, a ta ne spokori).

Tužan onaj, ki hodi svojima nogama a tujim razumom po svétu (na pr. vojak).

Nisam ni takal ni makal, ni taknul ni maknul (s to stvarjo nisem imel opraviti).

Bolja je razmišljena nego namišljena (pred vsakim delom prav dobro pomisli).

Martinske noći pojidu volove moći (po zimi se živina zaléni).

Drži se tovara (osla), dokle ti konj pride (zadovolji se z manjo srečo, dokler ti veča ne pride).

Vela crikva, malo svetác (se reče, kadar se v veliko posodo mala stvar stavi).

On neće već na kruh pozihnuti (umrl je).

Kako pravično tako večno (krivica ne traja mnogo).

Polovicu će platiti kada umre, a polovicu kada uskrsne (kasno bo plačal).

Ki nič (malovrednoga) pošlje, nič je sam.

Ki je brez posla (vzroka) na samanj prodava trubiće i kupuje zijaliće. (Kon. prih.)

Národno - gospodarske stvari.

Društvo za stavbe in zidanje na Kranjskem in v sosednih deželah.

V zadnjem našem listu smo naznanili ustanovitev tega društva in v obče povedali, kaj nam je od njega pričakovati, če srečno napreduje in se deželi ko-

ristno izkaže. Naj danes kaj več povemo iz razgleda (prospekta), ki ga je društvo ravnokar v svet poslalo.

Začetek tega „razgleda“ razklada, da lega Ljubljane in Kranjske dežele sploh, na železnici Dunajsko-Tržaški, Gorenjsko-Koroški in prihodnji Dolensko-Hrvaški je taka, da le malo glavnih mest se more meriti z njo; narava jej je podarila različnega prirodnega bogastva; dala jej obilo vodnih moči; če tudi gozdi pešajo, ima šote in premoga na kupe; ona ima kamnolomov in rudnin obilo; isto tako gline za opeko (cegelnice), cementa itd., delalci niso presilno dragi itd. Vse to potrjuje dandanes še dokaj bolj to, kar je neumrlj naš Vodnik o naši domovini pred več kot polstoletjem pel, rekši:

Kranjc! tvoja zemlja je zdrava,
Za pridne nje lega najprava,
Polje, vinograd
Gora, morje,
Ruda, kupčija
Tebe redé!

Za uk si prebrisane glave
Pa čedne in trdne postave,
Iše te sreča
Um ti je dan,
Najdel jo boš, ak'
Nisi zaspan!

Glej stvarnica vse ti ponudi,
Le jemaj' od nje ne zamudi;
itd. itd. itd.

Gotovo je tedaj, da vse okoliščine so take, da v prihodnjem času se zdatno bode povzdignilo obrtništvo in kupčijstvo v naši deželi, da bodo nastale nove fabrike itd.

Za vse to pa je poslopij in pohoštje potreba.

Pa še drugo je, kar daje Ljubljani in Kranjski deželi po legi njeni veliko važnost. Ona leži ob kraji južne meje cesarstva našega; za postaje vojaške je tedaj jako imenitna in po takem za napravo kosaren in magazinov pripravna. Mesto Ljubljansko potrebuje hiš za stanovanje, šol in družih poslopij; mnoge družbe potrebujejo večih prostorov in tudi naš „narodni dom“ ni še pozabljen.

Al kdo more samotež to zmagati? kdo ima sam denarja za taka podvzetja? Nobeden!

Zato se je, kakor v družih deželah, skupaj vzelo mnogo denarnih mož, med katerimi nahajamo tudi našega gosp. Gorjupa v Trstu, in je osnovalo to društvo v Ljubljani, ki je potrjeno bilo od ministerstva notranjih opravil 11. dne marcija t. l. Temeljni kapital ima znašati 3 milijone gold., in v prvi se izdaja delnic (akcij) za pol milijona gold. Delnice se izdajajo po 100 gold. Kdor vzame eno ali več delnic, postane delničar tega društva. Čem več delnic speča to društvo, tem več bode imelo kapitala in več moči za delovanje svoje.

Sklic prvega občnega zbora tega društva na drugem mestu našega današnjega lista kaže, kaj bode obravnaval prvi ta zbor 10. dne t. m.

Naj zdaj še bolj na drobno povemo našim bralcem, kakošno nalogo si je postavilo to društvo in kaj vse misli početi:

1. Društvo hoče nova poslopja zidati, stara prezidati in povekšati drugim ljudem, ki sami tega ne zmorejo, tako, da stroške za zidanje, za ktere so se zastopili z društvom, poplačujejo potem ob dogovorjenih obrokih (briših);

2. društvo hoče prevzeti zidanje cesarskih, mestnih, soseskih, šolskih, pisarniških poslopij, farovžev in cerkev, mostov, cest itd.;

3. ono hoče kupiti zemljišča in prostore za zidanje hiš ali družih poslopij pripravnih, in bode za se zidalo hiše za stanovanje v mestih ali za poletinsko bivanje gospode na deželi;

4. ono hoče opeknice (cegelnice) in družih zemljišč kupiti, ki vstrezajo društvenim namenom;

5. vseh teh podvzetij pa ne bode, ako bo kazalo — omejilo samo na Kranjsko deželo, ampak raztegnilo jih bode tudi na sosedne dežele in mesta. —

Po vsem tem je jasna velika korist tega društva, in če bode, kakor se je za gotovo nadejati, srečno napredovalo, so zagotovljeni tudi delničarjem dobre obresti (činži) od naloženega kapitala.

Prvi občni zbor banke „Slovenije“ 29. maja tega leta.

Ta zbor je brez dvombe jako važen in merodajen za vso prihodnost banke „Slovenije“ — tega prvega narodno-gospodarskega podvzetja Slovencev. Ako se dopolnilna volitev pravičnega sveta, to je, volitev novih pravičnih svetovalcev namesti izstopivših, srečno izvrši, potem bode banka „Slovenija“ od dne do dne več zaupanja si pridobila, svoj delokrog čedalje bolj širila, pa tudi delničarjem dobre obresti vloženega kapitala donasala. Silno treba je toraj, da se vsak delničar udeleži pri prihodnjem občnem zboru, a ne reče v malomarnosti: „bodo že drugi opravili namesti mene“. Ni pa potreba, da tudi vsak delničar osebno v zbor pride; zadostuje že, ako vloži do 23. tega meseca svoje delnice pri glavni blagajnici banke „Slovenije“, ki mu vložene delnice s pismom potrdi, in da potem izroči pooblastilo kakemu drugemu delničarju, do kterega ima popolno zaupanje. Ta pooblastila so natisnjena na hrbtu legitimacijskih listov, ki se v blagajnici banke dobijo, in ne potrebujejo niti koleka, ne podpisov prič, ako jih delničar lastnoročno podpiše. Če pa kdo vpraša: čemu pa je treba za glasovanje pri občnem zboru, da se delnice popred pri banki vložijo? temu odgovorimo to, da se tako godi pri vseh bankah, in da je zato treba, ker je utegnil kdo svoje delnice kakemu družemu prodati in po takem ni on več delničar, pa bi vendar si prilastil pravico glasovanja po krivici. — Ženske glasujejo po pooblaščenih, varovanci in juridične osebe (to je, društva, cerkve itd.) po svojih postavnih, oziroma pravilskih zastopnikih, če ti tudi niso delničarji. Noben delničar pa v zboru nima več kakor 40 glasov, ne v svojem imenu, ne kot pooblaščenec, če tudi ima več delnic.

Kdo naj se voli v pravični svet?

1. Volijo naj se neodvisni, značajni in popolnoma neomadeževani možje;

2. ki imajo voljo in čas izvrševati odgovorna in težka dela pravičnega svetovalca;

3. kterim je bolj mar za korist banke in delničarjev, kakor pa za lastni žep;

4. ki so izurjeni vsaj v pisarniških opravilih sploh;

5. velike koristi je za banko, ako imajo pravični svetovalci, če tudi ne vsi, vsaj večidel stanovanje v Ljubljani, kajti po takih se zdatno zmanjšajo stroški potovanja in mogoče je sklicati večkrat seje pravičnega sveta; to pa je koristno banki zato, da ravnateljstvo ne dela samovoljno. Sploh je treba, da pravični svetovalci se na tanko seznanijo z vsemi opravili banke in njeno stanje zmirom opazujejo; to pa jim je le mogoče, ako bivajo v Ljubljani.

Taki možje, izvoljeni v pravični svet, bodo porok krepkemu napredku banke „Slovenije“.